

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoși, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui Iohn-I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Mai fricoși ca Ungurii?

— Ungurii au votat de nou în dieta din Pesta „numerus clausus” pentru Universitățile maghiare. —

Tinerii nostri universitari (de la cele mai înalte școli) duc de vre-o două luni de zile o luptă strășnică, pornită din cele mai bune a lor sământinte de Români și de oameni ce tom viitorul acestei țări, — și cer a se numi „numerus clausus” la primirea Evreilor la Universități. „Numerus clausus” înseamnă număr închis, mărginit, oprit, la un anumit hotar. Acel hotar vreau ei să se stabilească după numărul locuitorilor de felurite neamuri în țară. Dacă suntem noi 14 milioane de Români în țară și un milion de Jidani, un milion și jumătate de Unguri, un milion de Nemți apoi și la Universitățile țării, la aceste școli înalte cari ne pregătesc profesorii, inginerii, advocații, doctorii și pe toți învățații țării, — să se primească la 14 Români un jidan, un neamț, și un ungar și jumătate, — dar nu cum azi s'au ucru, bunăoară cu medicina, pregătirea doctorilor), unde avem la 2 Români 7 Jidani!

Văzând în asta o primejdie, pe care numai orbul nu poate să vadă, — tinerii nestri s'au ridicat și au cerut și cer cu tărie guvernului, să aducă și în țara noastră legea cu „numerus clausus” la universități! Și guvernul dela București le-a spus, că, nu poate și nu poate!

Tinerii au răspuns: Dar noi nu-i mai lăsam pe Evrei să vie în țară în Universitate! În oprim trupurile noastre!

Guvernul le-a închis universitățile pe o lună de zile.

La deschidere, după sărbători, tinerii s'au adunat iar la Cluj și au hotărât de nou că — nu se pleacă! Ei vor cu tărie împușinarea numărului evreilor la medicină, la drept și li se cade după mulțimea lor în țară!

Sâmbătă în săptămâna trecută au plecat la București 3 tineri, ca soli ai universității din Cluj, — ca să arate Ministrului hotărârea lor și să i spună, că temerea cea mare ce

o au pentru viitorul neamului nostru în această țară, — îi împinge la luptă pentru a apăra țara de a fi năpădită de doctorii Jidani, cari sunt o primejdie pentru sănătatea și viața poporului nostru!

Ministrul le a răspuns de nou că — nu poate! Și i-a amenințat că, de nu se liniștesc, le închide Universitățile și ei își vor pierde anul de școală!

Că ce hotărâre vor lua studenții față de nouă împotrivire ce le vine dela guvern, nu știm încă.

Știm și vedem însă, alt lucru:

Studenții ungari, incredințați și ei că Evreii sunt o nenorocire pe capul țării unde sunt prea mulți, au cerut și ei, ca pentru Universitățile maghiare, să se hotărească prin lege „numerus clausus”, — mai ales că după acest război, ei s'au incredințat până în măduva oaselor, că chiar pierderea Ungariei, li-a venit prin Evrei! De aceea: cât mai puțini la Universități și cât mai puțini în slujbele țării!

Și dieta Ungariei a hotărât săptămâna trecută, cu 85 de voturi, împotriva alor 38, că primește legea despre „numerus clausus”, — avind a primi la Universități numai un număr mic de Jidani!

Tot așa a făcut Austria.

Iar noi știm așa frică mare de acești primejdieși vrășmași ai neamului, ai statului nostru, că noi n'o putem face?

Și Ungurilor li s'a spus: „Stricați țării prin asta! Străinătatea ne va face greutăți!” — Dar ei n'au luat în seamă asta. I-au dat afară, — cum, de altfel, erau dați și înainte de război, dar în măsură mai mică.

Acum jidanii unguri și austrieci năvălesc în România și umplu Universitățile noastre, la Cluj și București. Și vor face din România „țara fagăduinței” lor, cum le era Ungaria înainte de război. Și, vădit lucru, vor să dea ca mâno și România de părete, cum detersă Ungaria.

Și totuși lupta împotriva lor ci-că ar fi un lucru... fără minte?

— Studenții nostri își fac ei „numerus clausus”. La Timișoara studenții dela Politehnică, i-au dat afară pe toți jidanii. Dacă nu vor să vie mai puțini, — li dau afară pe toți!

Cât își are el de dragă Franța lui!...

— Din pildele altora. —

Se știe că Adunarea Deputaților a hotărât, la propunerea dlui prof. Iorga, să dea Generalului francez Berthelot, un loc de casă și o casă la țară în România, împărțându-i și pe el de pământ din pământul pe care statul îl împarte între fiii bravi ai țării, cari au dus la buna mărire a neamului și a țării. Căci printre cei mai vrednici luptători ai țării noastre, generalul Berthelot e unul din cei mai plini de vrednicie, pentru felul cum a venit în fruntea celor 400 de ofițeri francezi și cum s'a purtat cu ei în zilele grele ale războiului nostru.

Președintele Sfatului Țării i-a făcut cunoscut marelui general hotărârea Corpurilor Leguitoare române, rugându-l să primească darul ce i-se face cu atâta dragă inimă. Cătășan de onoare al României mărite a fost numit, acum i se dă un loc de casă și o casă pe pământul țării ce atâta îl iubeste.

La aceasta generalul Berthelot a răspuns președintelui Senatului român cu următoarea scrisoare:

Domnule Președinte,

Di Ministru al Agriculturii și domeniilor mi-a trimis cuprinsul acelei legi, prin care Parlamentul român a binevoit a-mi dăru în deplină proprietate, un lot de pământ românesc.

Sunt în adevăr mișcat de toate laudele ce mi s'au adus în timpul debaterilor, de căteori s'a pomenit numele meu.

Dar îngăduiți-mi să văd, pe deasupra, în felul cum cu toate glasurile s'a votat legea și în aclamașunile care au însoțit-o, o mărturie de preținie pentru Franța și de recunoștință pentru toți acei, cari au căzut pe pământul românesc pentru apărarea dreptului și a căminurilor lor.

Primeșc cu o adâncă recunoștință această dăruire, care va strânge și mai mult, dacă se mai putea, alipirea ce o am pentru țara care este prin simțimintele mele și prin bunăvoința Dv., a doua a mea patrie.

Binevoiti vă rog di Președinte, de a arăta viile mele mulțumiri domnilor senatori și asigurarea înaltei mele prețuirii.

General Berthelot.

Cât de frumoasă e această scrisoare! Cât de viu ne arată ea, cum adevăratul Francez, nici atunci, când cineva îi face lui un dar ce-l încarcă de cinste, nu vrea să poarte singur acea cinste, ci o împarte cu țara sa, cu draga sa Franță, văzând mai bucuros pe capul ei cumuna de laudă și mărire, care i-a fost întinsă lui...

Câte am putea învăța și noi toți din pilda luminatului Francez...

Ministerul de Agricultură a ales locul unde se va da Casa și lotul Generalului Berthelot, în județul Hunedoarei, la Hașeg. Acl s'a și cumpărat un castel drăguț în acest scop. Generalul va petrece vara în acest minunat ținut, plin de frumoase amintiri de ale lui Traian și Decebal, cei doi mari părinți ai poporului românesc. Ținutul frumos al Hașegului, cu munții lui romantici, cu Rătezatul, vor îmbia marelui nostru oaspe frumoase privilegii de vânătoare și de petrecere cu plăcere între noi.

Din viața Partidelor.

Între partidele politice lupta s'a înverșunat de nou. Partidul liberal dela putere, a vestit pe deputații averescani și naționali, cari nu luau parte la ședințe, că dacă în scurt nu își iau locurile în sfatul țării, le va nimici alegerile și face alegeri nouă în locul lor.

Averescanii au răspuns prin aceea, că se duc și iscălesc zi de zi registru (lista, cartea) deputaților, ca și cum ar merge la sfat, dar în sala sfatului nu intră. Așa nu li-se poate nimici alegerea, își ridică și plățile, dar la sfat nu se duc.

Partidul național a hotărât să meargă pe ziua de Vineri în săptămâna trecută, la adunare, căci au aflat că în acea zi guvernul aduce înainte planul de lege de Constituție nouă (legea cea mare, de temelie, a țării mărite) și a pus pe di Mihai Popovici să cetească o Declarație (vestire sărbătorească) prin care spune, că nu cunoaște Adunării acesteia dreptul de a aduce Legea Constituției celei nouă! Apoi când întâiul ministru Brătianu a început a vorbi, spre a arăta că Adunarea ar avea acest drept, — și că va și aduce acea Lege de temelie, — deputații naționali au părăsit de nou adunarea.

Se va porni luptă înverșunată prin cercuri, prin țară.

Toate partidele de împotrivire cercă să se înțeleagă între ele ca să lupte cot la cot doară pot răsturna guvernul. Gazetele naționale au nădejde mare că guvernul va cădea în această luptă, — foile guvernului spun că nici vorbă de cădere.

Zilele mai apropiate ne vor arăta cum se desvoaltă lupta între partide, care s'a înverșunat ca nici odată.

— „Asociația pentru Solidaritatea Națională“ stând din oameni cari se țin foarte aproape de partidul naționalist al dlui N. Iorga, — având conducători în Cluj numeroși profesori universitari, în frunte dl Sextil Pușcariu, — a început a scoate la Cluj o foaie nouă, deocamdată săptămânală, sub numirea „Conștiința Națională“, scrisă aproape întreagă de profesori universitari. E foaie aievea serioasă, ținută la înălțime ca fel de desbateră a lucrurilor și însuflețită de „solidaritatea națională“, de *finerea la olaltă* a noastră, a Românilor, de pretutindeni. E o foaie ideală, foarte vrednică, care, judecată după numărul ei 1., însemnă un pas înainte, spre bine, în presa din Ardeal. Adresa: Cluj, Piața Cuza-Vodă 7. Prețul 60 Lei pe an.

Limbă românească — limba cânelui?

— Un liceu unguresc papistaș, închis de guvern. La lecția de limba română, duceau, în batjocură, un câne în clasă. Pe un elev român, l'au bătut, de l'au lăsat lat. —

Ziarul maghiar „Ellenzék“ din Cluj, se plânge într'un număr mai nou al său, că — „iar avem cu o școală mai puțin“, că guvernul dela București, în lipsa sa de bunăvoință față de școlile maghiare, a închis Liceul (gimnaziul mare) al călugărilor papistași premonțrezi, unguri, din Orada-Mare.

„Ellenzék“ arată și pricinile pentru cari a fost închis Liceul, și află că într'adevăr sunt niște copiii, lucruri neînsemnate, la cari un guvern nici n'ar trebui să se uite. Iaca ce s'a întâmplat:

1. Profesorii Liceului din vorbă, toți pater-i papistași, n'au vrut să iee știre de Încoronarea Regelui României pe pământul Ardealului, n'au făcut nici slujbele bisericesti ce li-se ceruse de mai marii lor, ci — ca și Majláth la Albaulia, — au demonstrat și ei (și-au arătat simțămintele potrivnice) acestei încoronări, ba au și vorbit tinerimii în duh potrivnic Încoronării.

2. La ora de limba română, la care nu învățau românește nimic, căci „profesorul de română“ eră tot un pater de-al lor, — au dus de repețite ori un câne în clasă,

pe care apoi îl loveau ca să latre și să schiaune, făcându-și elevii mare haz din asta, că — așa sună și limba valahă, ca lătratul acestui câne... El e adus aci ca „profesor de română...“ Numai după-ce înfră profesorul, și se făcă gluma prea groasă, goneau cânele afară, dând în el cu piciorul și pârându-le că dau chiar — în Român!..

3. Un nenorocit de băiat român, s'a înscris și el tot la acest Liceu unguresc papistaș, — pentrucă învățase aci mai mulți ani și-i eră mai ușor a urmă aci. Când a văzut însă batjocura ce fac colegii (soții de școală) unguri, cu cânele în ora de română, s'a revoltat simțul lui de Român și s'a sfădit cu ei pentru asta. Urmarea a fost, că „colégii“ săi unguri au sărit la el și l'au bătut de-a rămas lat. „Ellenzék“ zice că s'a întâmplat ca Ungurul care s'a luat la bătae cu Românul, să fie mai tare, dar asta nu are a face nimic cu Liceul, nici cu nația maghiară, care are lipsă de acel Liceu.

S'au făcut cercetări de Directoratul școlar din Cluj și lucrurile s'au dovedit așa, — și guvernul s'a văzut nevoit a închide Liceul, ca un cuiabar primejdios în care se cresc dușmani obraznici pentru, neamul și statul Român.

Liceul e mare și avea vre-o 800 de elevi (studenți), — și părinții acelorora au întreat pe Directorul Școlilor din Cluj, ce va fi cu copiii lor? Li-s'a răspuns: Se vor deschide încă acum în Ianuarie, clase paralele (alătura) ungurești pe lângă cele ale Liceului român din Orade, și elevii pot urmă aci, fără a-și perde anul. Guvernul va numi și dintre profesorii fostului Liceu pe unii la clasele maghiare de pe lângă liceul românesc, dar, firește, numai pe aceia, cari s'au purtat cinstit și pân'acum. Aci elevii vor primi învățatură și îndrumare de purtare cinstită, — dar nu desmățare și obraznicie, cum învățau dela pater-ii papistași maghiari.

Iacă încă o dovadă mai mult, pentru cine a mai avut nevoie de ea, ca să se încredințeze, că nu are neamul românesc și domnia românească în această țară, dușmani mai vrășmași, mai primejdioși, ca pe Ungurii papistași, așa la Albaulia, ca și la Orade și la Timișoara și ori-unde.

O solie a părinților-elevilor dela Liceul închis, a fost zilele astea la București, ca să roage pe Ministrul Școlilor, să nu le închidă scumpul Liceu, că Doamne bună creștere mai priméau copiii lor în acela.

Și te pomenești că Ministrul Școlilor, ca să se arate „civilizat“, „generos“, „nobil“, — o să le deschidă școala de nou, — ca să poată cânele să-și facă mai departe slujba de — profesor de limba română... Vom da de știre, ce s'a întâmplat.

Știri politice

Generalul sârbesc Kalafatovici a fost săptămâna trecută la București. Se spune că pentru a statori o înțelegere între România și Sârbia pentru întâmplarea că Ungaria s'ar mai neliniști și ar cercă să atace ori pe una ori pe alta din aceste vecine ale ei.

Scrisori.

Dela Hotar.

A treia zi de Crăciun Ungurii au atacat de nou hotarri românesc. Și totuși ei — „nu vreau nimic!.. Așa-i? — Ajutorul Șicliăuanilor. —

Onorată Redacție,

În ziua a treia de Crăciun, pichetul de grăniceri Nr. 10 dela Șicliău (adecă căsulia de pază de hotar cu soldații din ea), a fost atacat de bande ungurești de peste hotar.

Auzindu-se împușcăturile până în sat și cum poporul nostru cam simțise neastâmpărul vecinilor de peste graniță, îndată s'a înighebat dintre țărani nostri inimioși, o patrulă de bărbați cari aveau arme, și o parte din ei punându-se la telefon, stăteau în legătură cu grănicerii, primind știri și dându-le de știre că le vine ajutor, iar 9 țărani cu arme, au plecat numai decăt în ajutorul pichetului atacat. Ei au fost cei dintâi cari au ajuns în ajutor, — avînd să facă calea pe noapte beznă și pe un noroiu grozav.

Pomenim cu laudă numele celor 9 bravi Șicliăuani, cari așa de repede s'au hotărit să alerge și ei în ajutor ca, de-o fi lipsă, să stea cu trupurile lor zid de apărare a hotarului în calea furioșilor vecini, până vor veni alte ajutoare și mai tari. Numele acestor bravi Românași sunt: George Băltoi, Ioan și George Soporan, Dimitru Codrean, belu, George Murg, Ambrosie și Flore Șerban, Dimitrie Codrean a Tii și Gavrilă Tucudean. Dovadă că neamul Românesc are la poarta țarei „Pui de lei“.

Poporul românesc e mândru că vă are; satului nostru ați câștigat cinste. Să trăiți bravi Șicliăuani.

Biblioteca din Cunța

Frumoasa faptă a Cercului Universitarilor din Sebeșul-sesesc.

Cunța, 15 Ian. 1923

Onorată Redacție,

Poporul nostru românesc din Cunța, a avut de Crăciun bucurie mare, pricinuită lui de bunii tineri dela școlile noastre mai înalte, intruniți în „Cercul Universitarilor“, secția Sebeșul săsesc.

În numele acestui popor viu să aduc cele mai simțite mulțumiri acestei tinerimi, pentru prețiosul

dar ce l'a adus comunei noastre a 2-a zi de Crăciun.

O bibliotecă de 280 volume sub numirea „Biblioteca populară George Lazar de Cunța“ au așezat ei în aceea în comuna noastră.

Din statutele bine chibzuite a acestei biblotecei, să vede dragost ferbinte, de care e pătrunsă tinerimea dela școlile noastre înalță față de țaranul român, la care cu atâta dragoste se coboară sfaturile lor prețioase. În August 1922 au venit ei întâia oră la noi iar acum a 2-a zi de Crăciun pe trua a 2-a oră, ca soli ai culturii înaintării neamului. Poporul așteptat adunat în sala sărbătoarească a școlii noastre, ei au dăsfaturi și povețe din inimile lor neresți, poporului însetat după învățatură.

„Să vă mai aducă D-zeu pe noi, cinstiți domni tineri“, se auză din gura bătrânilor satului, „Că tare ne-ați vorbit la inimă“.

La anul cu bine, ca să vă putem arăta mulțumirile cari le vom dăniți, dar și aceea, că ce mult s'au cetit cărțile și a sporit biblioteca ce a-ți înființat.

Primească bunul prețin Sebastian Stanca, asesor cons. Cluj, dăruitorul alor 50 volume de această bibliotecă — precum și toți ceilalți dăruitori, mulțumim dă noastre cele mai calde.

Suntem voioși că avem astăzi de tinerime universitară, care se crează după îndrumarea: „Pădă cultura, la înălțare și putere!“

În numele poporului din Cunța
Preot Ștefan Morariu.

Unde-i argint prea mult?

În zilele noastre aurul și argintul par'că s'a băgât în pământ așa nu se mai vede în forma bani. Doar „Banca Națională“ săsilește a-l aduna la sine, ca să așă zisa „coperire metalică“ a minilor de hârtie ce tipărește.

În același timp cetim în zi-cot următoarea știre:

„Marile Bănci engleze nu măștii unde să așeze banii de să argint ce să îngrămădesc în lăzilor.“

„După sfârșitul războiului lipsă de bani de argint în țară (căci lumea îi pusese de-opaț) Atunci Banca Națională a băjă îndată bani de argint din 100 de tone (zece mii de măji) în lume iar a ajuns avea bani argint în măsură îndestulitoare.“

Linistindu-se tot mai mult murile, — lumea a început a scoate banii de argint de pe fundul lăzilor și a-i lăsa să circule (să umble) și ei, cu ceialași, — și-acum simte că-s prea mulți. Urmare că cine are de făcut vre-o parte la o bancă, îi duce argint iar argint, încât băncile abia au loc să așeze săculeții cu argint ce-le vin. Lumea primește mai curos hârtia care e mai ușor umblat cu ea, când știe că e bun tot așa de bună ca argintul ori aurul.

Când va mai fi și la noi așă

Potopul lui Noe

sar putea întâmpla și cu zăpadă?

— In parte s'au întâmplat —

Ninsoarea uriașă de trei zile și trei nopți, ce căzu peste țara noastră în ajunul Bobotezei, a avut pe unele locuri urmări nimicitoare ca un al doilea potop alui Noe. Doar că în zilele lui Noe potopul cu apă a înecat întâi văile, adânciturile de pe fața pământului, iar potopul cu zăpadă din zilele noastre, a înecat munții cei mai înalți și apoi locurile dela poalele lor și șesurile mai depărtate.

Iată intradevăr, ce știri avem de spicuit de prin foi:

De-a nins de câte jumătate metru pe la șes, apoi de 3 ori mai mult a nins la munte, și ca nicăiri, pe cei mai înalți munți ai României, pe Carpați. Satele și orașele dela poalele ori de pe coastele Carpaților, au fost aproape înmormântate sub zăpadă. Despre Brașov bunăoară, se scriu următoarele:

După două zile și 2 nopți de ninsoare, pe străzile (ulițele) orașului, zăpada crescuse până'n peptul omului, încât nu era cu puțință să mai miște cineva pe stradă.

Ca să deschidă cât de cât drumurile, s'a scos armata cu 600 cai, cari ei să înoate, întâi prin marea de zăpadă, bătucindu-o. Două zile cei 600 de cai au tot bătut ulițele, de s'au deschis cât de cât. Apoi alți soldați cu lopețile și mulți lucrători au început a aduna zăpada pe de laturile drumului, ridicând mici munți de nea, cari împedecau lumina să iasă din case și să ajungă la drum. Ca să poată ajunge la drum, oamenii au făcut tunele (găuri) pe sub muntele de zăpadă și pe acolo intrau și ieșeau la drum.

Pe munții din jurul Brașovului așa a nins, că nu se mai vedeau nici pădurile, ci vedeai naintea ta numai căcuili uriașe albe, sau ca coperișe de case uriașe, albe.

Zăpada căzând la codru pe înălțime peste 2 metri, a îngropat sub ea toate animalele codrilor, potopindu-le! S'au zăbătut ele, până au putut, au mai fugit de colo-colo până le-a ajuns zăpada la pept, dar apoi ne-mai băjurgând cu picioarele la pământ au rămas prinse în zăpadă și de în sus a tot nins până le-a coperit și le-a înmormântat pe toate! Azi codrii Carpaților sunt un uriaș cimitir (înțirir) pentru sălbăticiunile ce-l locuiau: iepuri, vulpi, cerbi, căprioare și lupi. Unii lupi, presimțindu-și peirea, ci-că s'au zăbătut au răzbătut prin marea de zăpadă până la marginea drumurilor, unde au fost găsiți istoriți de pușteri și au fost împușcați.

A fost aci ca prin Siberia. Prinșorii de război cari au fost în Siberia spun, că numai acolo veau zăpadă așa de groasă, de 1 și 2 metri, — peste care nu puteau să meargă decât cu „ski“, un fel de

tălpi de sanie ușoare, legate de cizmă și lunecând cu ele pe de-a-supra zăpezii. Cu astfel de ski mergeau și la pădure să-și aducă lemne și acolo, prin codri, găseau cerbi și căprioare scufundați cu picioarele în zăpadă, fără a se mai putea mișca. La vederea omului, mai făceau o sforțare, mai săreau odată în sus, iar se scufundau, apoi ostentive și răsufflând des, speriate, așteptau să se întâmple cu ele ce-o vrea Dumnezeu. Oamenii mergeau cu ski-urile până lângă ele, și le prindeau așa vii și le duceau acasă.

— Gara (stația) Brașovului a fost vre-o 2 zile despărțită de oraș și călătorii prinși în ea, acolo au trebuit să stea, neputând merge nici în oraș, nici acasă.

Ci-că mai mulți soldați din comunele vecine, chemați la concentrare și trimiși iar acasă, vrând să meargă cu ori ce preț acasă, ar fi fost răpuși de oboseală pe drum și câțiva ar fi și perit acolo în câmp.

NOUȚĂȚI

Centrala „Caselor Naționale“ din București, o mare societate pentru cultura poporului, condusă de vrednicul colonel I. Manolescu, mare iubitor de popor, — va ținea în 11 Febr. o Șezătoare Culturală în Sibiu. Ne bucurăm și vom da amănunte. Cei ce numai pot, să meargă pe acea zi la Sibiu să vadă frumoasa producție literară-artistică, prin care frații din vechiul Regat, ne arată dragostea lor și dorul de a vedea alipite sufletele lor cât mai curând cu sufletele noastre.

„Unirea foștilor Voluntari români, Despărțământul Vinerea“, invită pe toți foștii voluntari, ca și pe toți câți îl prețuesc pe ei și doresc o petrecere plăcută în mijlocul lor, — la petrecerea ce o arangează în ziua de „**Întâmpinarea Domnului**“ (Joi 15 Februarie 1923) în comuna Vinerea.

Comitetul Uniunii f. Vol.
— Despărț. Vinerea —

Tifos exantematic în București. Tifosul exantematic e boala sărăciei negre și a necurăteniei cele mai mari... S'a văzut în timpul războiului, unde lipsa de hrană slăbise grozav pe mulți soldați, curățenia nu se putea ține, și așa păduchele exantematic (purând o otrăvă groaznică) s'a ivit și a dus boale dela om la om, omorându-i cu miile. Medicina oarbă în fața acestei boale și nu știe de unde s'o apuce, ca s'o stărpească, căci n'o cunoaște în toate tainele ei.

Cetim cu mirare, că în București iar s'au ivit trista boală, care nu e' îngrozitoare numai pentru că doctorii nu se știu apăra de ea, ci mai ales pentru faptul, că vedește, că conducerea întâiului oraș din țară, în care e guvernul, nu

s'a știut îngriji de nevoile sărăcimii acestui oraș, ci a lăsat-o și în iarna asta în lipsă de lemne și de hrane încât acea sărăcime suferă așa de mult, cum suferea în anii războiului, — de început iar tifosul exantematic a-și face pustiirile lui. Pân'acum s'au numărat 75 de îmbolnăviri de acestea, în București. Acum un sfat al doctorilor a silit primăria să iee măsuri de „deparazitare“ (despăducheare) a cerșetorilor și vagabunilor și a oamenilor de pe la margini, cari trăiesc în case necurate și-s așa de necurați, de se prefac ei și casele lor în cuibare de boale așa primejdioase.

România își aduce acasă aurul din Germania. România avea încă de nainte de război, pus spre păstrare, la „Reichsbank“ (Banca Statului) din Berlin, o bună parte din aurul său, anume vre-o optzeci milioane Lei aur. Se adunase acest aur parte din ce avea țara de primit dela Germania, parte din ce ea trimisese, ca chezeșie, pentru socoteli ce aveau cu acea Bancă.

Acum România și-a cerut aurul și guvernul german a spus că i-l sloboade, poate să și-l ducă acasă.

Zilele astea un Censor al Băncii Naționale, dl N. Balănescu, pleacă cu câțiva slujbași ai Băncii, la Berlin, ca să aducă acasă acel aur, — având a-l păstra la Banca Națională.

O nenorocire rară. Ziarul „Berliner Tagblatt“ avea așezată în rîndul (catul) al 6-lea al casei sale din Berlin, o cassă (ladă) de fer mare și grea („Wertheim“), pentru ținut bani și hărți de preț. Padimentul odăii unde era cassa de fer, a slăbit te miri de ce, și într'o zi s'a spart sub greutatea lăzii de fer, care a căzut de aci în rîndul de sub ea, spărgând și padimentul acestui rînd și căzând în jos, și apoi din rînd în rînd (din etaj în etaj) s'a dus rupând toate 6 padimentele și nu s'a mai oprit până jos la pământ! A omorât în căderea ei 16 oameni și a rănit 14.

Abonații vechi cari n'au trimis încă plata pentru foi pe anul de față, — li-se mai trimite numărul acesta și cel viitor (6), apoi li-se oprește mersul foilor.

Dela Perceptorat. Impositele pe lex și cifra afacerilor datorite pe luna Iannarie 1923, să varsă la Perceptoratul regesc, din Orăștie, după următorul program:

În ziua de 5 Februarie cei al căror nume începe cu una din literele: A. B., în 6 Feb. C. D., în 7 Feb. E. F., în 8 Feb. G. H. în 9 Feb. I. K., în 12 Feb. L. M., în 13 Feb. N. O. P., în 14 Feb. R. S. T., în 15 Feb. U. V. Z. în 16 Feb. societățile.

Impozitul personal de 6% după angajați, până la 10 Februarie.

Dentist Dr. S. Seidner — da consultați în ORĂȘTIE de asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără dureri. — Regulare de dinți. Runere de danturi. (606) 8-10

Intre Franța și Germani

Francezii cuprinzând cu armată ținutul Ruhr, au luat cu pace pe Germanii, cerându-le să lucreze mai departe. Germanii făcând împotriviri de supunere, au fost luați de scurt. Francezii li-au luat sub paza lor telegrafii, telefonii, li-au pus soldați de pază la fabrici, la bănci, la tren.

Văzând că nu e glimă, Germanii se supun și lucrează, trenurile umblă și numai puține ciocniri se mai întâmplă între Francezi și Nemți.

Anglia a vestit că nu va fi împotrivă la nimic ce Franța crede de lipsă a face în ținutul Ruhr, nădăjduște însă, că nu se vor lua măsuri cari să ceară un ajutor și de la ea, dela Anglia.

Sămănători de lumină.

Au mai strădănit a răspândi folie noastră în popor și prin asta a sămăna dragostea de cetiri folositoare, următorii:

Dl Dimitrie Brânzău din Ciciova Română, ne-a abonat folie pentru 32 cetitori de acolo.

Dl Dumitru Aleman din Săsciori, a abonat folie noastră pentru 10 cetitori.

Dl G. Balmez din Mircovăț, pentru 14 cetitori de acolo.

Dl Moise Marta din Bocșa montană, pentru 6 abonați.

Dl Ioan Ianăș din Coșova, pentru 5 abonați.

Dl Petru Simedrea, pădurar, Pătrângerii, pentru 5 abonați.

Dl Vichente Ilie din Comloșul Bănățan, pentru 3 abonați.

Dl George Mocianu din Sănciclaș pentru 3 abonați.

Dl Pavel Șoimoșan din Șiria 3 abon.

Dl Cost. Rusu, Peștera, 3 abon.

Dl Ioan Permeștian, Toc, 3 abon.

Dl Ioan Rus, Șiclaș, 3 abon.

Dl Ioan Magda, pr. Feneș, 4 abon.

Dl Teodor Lupșa, Miersig, 5 abon.

Dl Ioan Crăciun, Cadar, 4 abon.

Dl Ioan Brăndescu, Șiria, 3 abon.

Dl Cuzma Iacob, Doman, 3 abon.

Câte 2 abonați: Petru Berceoi, Doclin, Petru Gleju, Răch'ta, Gligor Grîji, Trălaș, George Ardelean, Prals; și alții.

Tuturor: Călduroase mulțumiri!

Feșta Redacției.

Dsale R. în C. — Te rugăm să nu stăruie să publicăm năcazul cu învățătorul Dv. E destul cât am publicat la „Posta Redacției“ din numărul trecut. Iaca de ce: Om cu greșală, nu aveți numai Douăspre, mai sunt în tot satul doi ori douăzeci și doi, cari beau când nu-i bine, cari sunt nesăbuiți la gură mai ales când au tras și la măsă un pic; sunt alții fireși și când sunt treji Sunt apoi pline satele și orașele de ură între oameni. Colo primarul trăește rău cu preotul, dincolo preoteasa cu primăreasa, preotul cu învățătorul, ori cocoanele lor între ele, sau cantorul cu crâșnicul, sau un fruntaș al satului cu un slujbaș al comunei, sau preotul unit cu cel neunit, — și fiecare crede că celalalt e om foarte rău și el foarte nevinovat și nedreptățit. Sunt slăbiți și patimi omenești, de-ar putea curge gârlă.

Acum socotește dta, că o foaie, pe care mii de abonați o plătesc, ca să aște ceva din viața de obște a neamului, a țării, a lumii, — ar deschide jilipul tuturor urelor și patimelor ce clocotesc așa între oameni în fiecare sat ca și'n fiecare oraș! Unul ne arată pe dascălul că a venit cam afumat la biserică, că s'a certat cu un om care nu s'a învoit să se dea scaun de cinste soției lui, — vine dascălul cu un răspuns de 2-3 ori mai lung, și cere să i faci loc, dacă l'al atăcat. Cel dintâi nu se lasă, celalalt iară răspunde, — și nu se mai sfârșește.

Acum închipește dta că ne vin nu-

mai 2-3 scrisori pe săptămână, cari desbat astfel de certe localnice dintre doi fruntași, bărbați ori femei, și tot atâtea răspunsuri, — ce s'a ales de foaie? D-ta ai avea plăcere a mai abona o foaie care îți aduce în fiecare număr 2-3 pahărele de venin de acesta din satul cutare și cutare și 2-3 cupe de săpuneli venite ca răspunsuri?

Dar când am da încă curs la plezniturile confesionale! Ce mai foaie am avea!

„Libertatea” prin aceea și-a câștigat plăcerea cetitorilor, că s'a ferit de astfel de carte locale și personale și de cele confesionale.

Dacă ai văzut ori vezi vre-o dată în foaie vre-o discuție ce pare „confesională”: ea are negreșit fondul național. Dacă cineva greșește ori păcătuiește contra intereselor naționale, atunci se ia în desbatere purtarea lui, fie de ori-care confesiune. Chiar cu confesiunile streine, nu facem alfel. Nu ne atingem noi nici odată de biserică săsască, ungurească calvină, reformată, nici chiar evreiască, decât atunci, când cutare pas ori faptă a ei, are lature națională, lovește în naționalitatea noastră ori în statul nostru național. Dacă de așa ceva nu se face vinovată, nici o confesiune nu va fi atinsă de noi, nici cu un strop de apă.

Treburile personale și confesionale, sunt totdeauna foarte veninoase, — de aceea ne ferim de ele foarte mult.

Aceasta fiind ținuta folii noastre, te rugăm foarte mult, nu stărui să vorbim nici de slăbiciunea din acea zi a învățătorului Dvoastre. Ei au dereglătorile lor. Acolo să se facă arătările.

Simlon Suci u I. Vas. Spring. Am primit 50 Lei, de 9.50 și-s'a trimis 1 calendar; la abon. și-sau pus 40/50 Lei.

Di Mihail Covrig, Idicel. Anul de față plătit deplin. Mulțumim de abonamentele făcute.

Di Gavril Covrig, Idicel; plătit asemenea pe anul întreg.

Di Andrei Dan cu, Vășcău. Plătit până la 30 Iun. 1923.

Di Teodosiu Popa, Fucșoara. Nu ai restanță pe anul trecut, pe anul de față scriși 30 lei.

Di M. Ioan Mărculescu, Conop. Plătit până la 1 Iunie.

Di I. Enescu, Dorohoiu; dacă mai trimiteți 18 lei e plătit abon. pe 1923

Di Pavel Bucușea, Dăisoara; pe anul de față ai scriși 10 lei.

Di Nicolae Pernea, Brașov. Achitat jumătate de an 1923.

Di Cărăbaș Ioan, Fabrica de sticlă Turda. N'am primit cei 20 lei cari scrii că ni-ai trimis înainte de Crăciun, am primit numai în Octomvrie 25 lei ab. Reclamă la postă.

Di Petica George, Șiria 691. Primit 60 lei.

Di Tamăș George, Patău. Călin-darele și-sau trimis toate 8. Abonamentului de care scrii, nu i-am fost trimis, căci pe coupon nu era amintit de el și așa și-sau trecut 32 lei.

Di George Cătană, Săvârșin. D-ta ai trimis în Oct. 1922 numai 16 lei; 8 lei și-să știu pe anul trecut, 8 lei pe anul acesta, până la sfârșitul anului mai trebuie dară 52 lei.

Di Cotoră George, Constanța. Neavând piese teatrale nici noi nici librăria de aici, — cei 20 lei și i-am trecut la abonament pe anul de față.

Di Alexă Popa în Sic. Volume trimitem numai după primirea banilor.

Di Radu Nicolae, Lupeni, pe anul trecut mai datorăți 7 lei.

„AGRICOLA” societate economică pe acții, Hunedoara.

CONVOCARE

Domnii acționari ai societății pe acții „Agricola” din Hunedoara, sunt pozuți să ia parte, conform statutelor, la

adunarea generală ordinară,

căre se va ținea *Dămănecl, 11 Februarie 1923, la orele 2 după amiază, în localitățile societății din Hunedoara, cu următoarea*

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Raportul anual al direcțiunii, prezentarea bilanșului și a propunerii pentru împărțirea profitului curat.
3. Raportul comitetului de revizuire și decideră asupra absolutului pentru anul de afaceri 1922.
4. Hotărâre asupra rapoartelor și propunerilor făcute.
5. Alegerea unui membru în comitetul de revizuire.
6. Eventuale propuneri.

Hunedoara, la 15 Ianuarie 1923.

Consiliul de Administrație.

BILANŢ GENERAL

ACTIVA	încheiat la 31 Decem. 1922. (Din 1 Ian. — 31 Decem. 1922).	PASIVA
Cassa	Lei 408083'27	Capital societar Lei 500000'—
Efecte	232945'—	Fond de rezervă . 170000'—
Efectele fondului de penzii	1835'— 234780'—	Fond de garanță . 40000'—
Escompt	916748'—	Fond de penzii . 50000'— 760000'—
Ct. Curente cu acoperire	1058737'13	Depuneri spre fructificare . 2540031'87
Realități: edif. băncii și moara	140000'—	Conturi creditoare 654528'17
Cereale și făină	960756'77	Dividendă perdicată 122 450
Mărfuri	379824'59	Interese anticipate 18560'—
Monede	4774'—	Profit net 120369'22
Mobilier	2000'—	
	Lei 4105703'76	Lei 4105703'76

PERDERE și PROFIT

DEBIT	(Din 1 Ianuaris — 31 Decembrie 1922)	CREDIT
Interese de depuneri	Lei 115769'25	Interese și comisioane . Lei 90515'50
Dare după interesele de depuneri	12851'18	Câștig la diferite afaceri . 364979'12
Contribuție	44876'97 57728'15	
Spese	30907'50	
Salare	120800'—	
Asigurări	8136'—	
Scopuri de binefacere	1784'50	
Profit net	120369'22	
	Lei 455494'62	Lei 455494'62

Hunedoara, la 31 Decembrie 1922.

ss MACREA, director. ss IOAN DIMA, cassar. ss SILVIU OLARIU, șef cont.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss Dr. Gh. Dablastu. ss Dr. Vlad. ss Ludu. ss Dr. G. Dănilă ss Gh. Rain. ss Gh. Henfla. ss Emil Gheaja. ss N. Țintea. ss Ioan Dima. ss Macrea.

COMITETUL DE REVIZUIRE:

ss Ion I. Lăpedatu. ss Vasile C. Osvadă. ss Th. Oroveanu. ss Virgil Comșa. ss Const. Dăncilă. ss Ioan Păcurariu. ss Gh. Pop.

„Funcționar de stat”,

diplomat, în etate de 48 ani, deplin sănătos, om serios, în comună frumoasă aproape de oraș, în lipsa de cunoștință, — dorește căsătorie cu o femeie potrivită în etate de 30-35 ani. — Scrisori a se trimite la Administrația foli pentru „Funcționar”. E de dorit a se alătură fotografie. Discreție deasă-vârșită asigurată. Scrisorile și fotografiile ce nu duc la rezultat, se retrimit. (673) 1-2

Un tânăr, român în etate de 27 ani, sănătos, modest, cu pregătire de negustor, de prezent ofi-clant și cu stare materială economică mijlocie, — în lipsa de cunoștință caută pe asă cale, în scop de căsătorie, o tineră fată de preot, de învățător, ori și de țăran mai în stare, pe lângă următoarele condițiuni:

Respectiva fată să aibă etatea dela 18-24 ani, să fie modestă, sănătoasă, deșteaptă, vrednică și de caracter, asigurându-se și o zeatre corăspunzătoare și după împrejurări. Altcum curățenia din afară este lconna sufletului și zestrea cea mai de preț. Decl în scopul intrării în perfractări intime, se așteaptă răspunsul scris cu mâna proprie și posibil însoțit de fotografie, la Administrația foli. (675) 1-2

De vânzare

în Orăștie, strada Bertului 9, — 6 pănii vineți, bărbătuși, — apoi 5 buji de vin, curate, de 600-700 litri; — un teasc de lemn pentru vin; — și 18 porumbi de casă. (674) 1-2

Nr. 155/923 I. 26

Publicațiune.

La Direcțiunea Sanatorului din Geogel de Jos se vor da în întreprindere prin bună învoială lucrările de drenaj, precum și lucrările de renovare a trotoarelor din împrejurarea Sanatorului.

Ofertele se vor înainta în decurs de două săptămâni dela această publicațiune la Direcțiunea numitului Sanator, unde se pot primi și informațiile necesare. Cluj, la 15/I 923.

p. Director Regional: Dr. Gane, m. p.

Șeful Diviziei Tehnice: (691) 1-2 Ing. Ivașcu m. p.

Casă de vânzare

stând din 3 odăi, bucătărie napol în curte, se vinde din mână liberă în str. Piețorii mare Nr. 2. Informașuni la adresa de mai sus. (689) 1-1

Cizme

pentru dnii ofițeri și civili

Subscribul pregătesc cizme cele mai solide, din tot felul de piele: de box, de șevro, de cizme de lux, de purtat și de nălcare, foarte trainice și cu prețurile cele mai convenabile!

Tot aci ghele (păpucl) de oricăr calitate și după cea mai nouă modă.

Avel Andrei P. măestru ciobotar, Orăștie. (690) 1-4 Str. Romos, Nr. 1.

Caut un morar

care se pricepe să conducă un motor cu gaz de cărbuni lemn și tot odată vârd o moară sau o dsu în arândă. Moara sălă zilnic în funcțiune la

Maxim Radu com Porești p. D30 jud Hunedoara. (672) 1-1

Nr. 65/1923.

Publicare.

Primăria comunei Balomir în arândă dreptul de adunat val-le morile comunale cu câte 2-pletrii pe timpul din 1 Aprilie 1923 până în 31 Martie 1924, prin licitație publică orală și cu oferte chise, care se va ținea în 24 Febr. a. c. la 10 oare la casa comună.

Prețul de strigare la moara ce mită din sus e 20.000 Lei.

Doritorii de-a licita au a depuneri 10% vadiu sau în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile.

Ofertele închise se prime înaintea de începerea licitației orale.

Condițiunile de licitațiune pot vedea în oficial notarial în rele de oficiu.

Balomir, la 30 Ianuarie 1923. Aviron Balomiri, G. Boni notar. (676) 1-2 primar.

Ucenici!

Acei maestri cari au trit buintă de ucenici (invățământ) să se adreseze la Petru Onaș inv. în Almașul Mare, p. Zlati care are la îndemână băieți în 14-15 ani cari au terminat școala primară. (688) 2-3

Casă de vânzare,

din 2 odăi (camere) și bucătărie, sură, grajd, grădină, etc. — de vânzare în Orăștie, str. Bar Ursu Nr. 8 a (fosta Biserica veche, față de Moara orașului). Informașuni la: Locotenent Alexandru Barh Str. Vântului 1. (680) 3-3

12 boi de jug

de culoare roșu-alb, să at de vânzare la sf. Mănăsi Hodoș Bodrog, posta Zădărl jud. Timiș. (687) 2-2

Casă cu grădină

și cu aranjament de Restaurant, de vânzare în Orăștie, cu întreg mobilat sau cu o parte din el din grădină. Doritorii să se adreseze la proprietara:

1-2 (678) Dna Gyula, Str. ma rea timarilor, Nr. 1